

Förändring av kommunkoncernens finansstruktur

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut tillstyrks.
2. Kommunstyrelsen ger Kommundirektören i uppdrag att genomföra föreslagen förändring. Uppdraget återrapporteras minst en gång per kvartal till Kommunstyrelsens Strategiskt utskott. Beslutet gäller under förutsättning att kommunfullmäktige fattar beslut enligt förslaget.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att avyttra 5 450 mnkr av Linköpings kommuns långsiktiga placeringsportfölj samt att tillskjuta aktieägartillskott till Linköpings Stadshus med samma belopp.
2. Linköpings Stadshus får i uppdrag att minska sina skulder med 5 450 mnkr. Uppdraget ska kontinuerligt återrapporteras till Kommunstyrelsens strategiska utskott en gång per kvartal.
3. Uppdraget ska genomföras med start den 1 januari 2023 och pågå under en period av 12-18 månader

Ärende

En översyn av kommunkoncernens finansverksamhet och finansförvaltning har genomförts utifrån nya förutsättningar inom finansområdet med förändrad lagstiftning, en utveckling med stigande räntor och nedåtgående börs. Kommunens långsiktiga placeringar grundar sig på att finansmarknaden utvecklas positivt och ger utdelning på placerade tillgångar. I kommunens budget har det budgeterats med ett avkastningsmål på ca 190-210 mnkr, med förändrade marknadsförutsättningar såsom sjunkande aktiekurser kommer detta inte uppnås utan att man tar en större risk. Sedan starten 2009 av dagens upplägg har Linköpings Stadshus räntekostnader för upplåning av de 5 450 mnkr minskat. Med förändringar på räntemarknaden och de scenarier som Riksbanken har för framtida räntor kommer räntekostnaden att öka och begränsa bolagets ekonomiska möjligheter.

Utifrån genomförd översyn föreslås en förändrad finansinriktning där placeringarna och skulderna minskas/avvecklas. Det ger lägre räntekostnader med möjlighet till ökad utdelning från Linköpings Stadshus och lägre placeringsvolym för kommunen. Beräkningarna visar att sammantaget skulle föreslagen inriktning ge nästan samma nivå på finansiella intäkter som finns i befintlig budget men med lägre risk.

Kommunledningsförvaltningen föreslår att minska kommunens långsiktiga placeringar och minska Linköpings Stadshus skulder antas samt att Kommunstyrelsen och Linköpings Stadshus får i uppdrag att från och med 1 januari 2023 verkställa beslutet inom 12-18 månader i enlighet med redovisad tidplan. Återrapportering till kommunstyrelsens strategiska utskott ska ske en gång per kvartal.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse – Förändring av kommunkoncernens finansstruktur, 2022-10-26

Bilaga 1- Översyn av finansverksamheten

Bakgrund

Linköpings kommuns finansverksamhet regleras dels av kommunens finanspolicy som har fastställts av kommunfullmäktige samt av finansregler som respektive bolag och kommunstyrelsen fastställer. Finanspolicyn innehåller övergripande begränsningar och anvisningar beträffande kommunens och de helägda bolagens finansverksamhet. Finansreglerna reglerar finansförvaltningen inom respektive bolag och anger hur bolagets finansverksamhet, det vill säga skuld- och tillgångsförvaltning, skall bedrivas och rapporteras. Finansreglerna anger även vilka finansiella risker bolaget får ta och hur risktagandet skall begränsas.

Linköpings kommun och Linköpings Stadshus hade innan 2008 ett upplägg uppbyggt på reverser mellan Stadshus och kommunen. Där kommunen årligen erhöll reversränta från bolaget. Från och med 2009 ändrades lagstiftningen avseende avdrag för interna räntor, detta gjorde att det tidigare upplägget behövde ändras för att behålla samma finansiella intäkt till kommunen enligt beslut i kommunfullmäktige. År 2008 ändrades upplägget då Stadshus köpte aktierna i dotterbolagen från Linköpings kommun för 5 450 mnkr. Kommunen fick 5 450 mnkr att placera i finansiella tillgångar och Linköpings Stadshus lånade 5 450 mnkr och fick en skuldportfölj att hantera på den finansiella marknaden. Det förändrade upplägget innebar att kommunen istället för ränteersättning från bolaget fick utdelning från placeringar. För Stadshus del innebar förändringen externa räntekostnader istället för koncerninterna räntor.

Över tid har tillgångarna ökat i värde från 5 450 mnkr till 8 000 mnkr genom god värdetillväxt samt att kommunen inte behövt ta ut avkastningen utan den har kunnat återinvesteras. Stadshus egen låneskuld är sedan starten av upplägget samma belopp.

Från och med 2019 ändrades lagstiftningen för kommunernas redovisning, en av förändringen avser värderingsprinciper för finansiella tillgångar. Det innebär att kommunerna ska marknadsvärdera sina finansiella tillgångar, vilket innebär att kommunens resultat kommer variera mellan åren med förändringar i börskurser och på andra finansiella tillgångar. Den tidigare lagstiftning innebar att man redovisade finansiella tillgångar enligt försiktighetsprincipen där man använde den metod som hade lägsta värde av anskaffningsvärde eller marknadsvärde. Denna metod skapade efter en tid en buffert då värdet på finansiella tillgångar över tid ökar och marknadsvärdet översteg anskaffningsvärdet. I bokföringen var det då oftast anskaffningsvärdet som hade det lägsta värdet och mellanskillnaden mellan dessa blev då en buffert i redovisningshänseende. Det innebär att kommunen kunde redovisa en intäkt i resultaträkningen vid försäljning av en placering. I och med den förändrade lagstiftningen ändrades förutsättningarna för det tidigare upplägget.

Utifrån de förändrade förutsättningarna samt utvecklingen med stigande räntor och nedåtgående börs är bedömningen att kommunens placeringsportfölj inte kommer nå det i kommunen budgeterade avkastningsmålet på 190-210 mnkr samt att, med ett högt räntekostnadsscenario, kan Linköpings Stadshus få ett negativt resultat vilket sammantaget gör att kommunen behöver agera.

En översyn av dagens upplägg har genomförts och tre alternativa finansinriktningar med riskreducerande åtgärder har föreslagits. En förändrad inriktning får påverkan på både Stadshus skulder och kommunens placeringar där kommunen behöver göra vissa vägval.

Alternativ 1: Bibehålla dagens upplägg med placeringstillgångarna och nuvarande placeringsriktlinjer.

Inriktningen innebär att bibehålla nuvarande struktur men budgetera med lägre avkastning framöver. Dagens beräkningar visar på att istället för budgeterade ca 200 mnkr (2023) kan kommunen framöver räkna med 127 mnkr i intäkter från placeringar. Detta innebär att antingen måste intäkterna öka eller kostnaderna minska någon annanstans i kommunens verksamhet med mellanskillnaden.

Alternativ 2: Öka risken i placeringsportföljen

Inriktningen innebär att bibehålla nuvarande struktur men öka risktagandet genom att öka andel aktieinnehav och minska andel räntebärande.

Beräkningarna indikerar att detta kan ge avkastning på ca 200 mnkr vilket motsvarar nuvarande belopp i kommunens budget, men det ökar även risken till ett större fall vid börsnedgång.

För att analysera och värdera dagens placeringsportfölj har ett antal banker och finansiella rådgivare oberoende av varandra gjort bedömningar. Samtliga banker och placeringsrådgivare kommer fram till samma resultat att portföljen varken når index eller det budgeterade avkastningskravet på 3 %, för att nå det budgeterade avkastningsmålet förordar samtliga banker och rådgivare mer risk i placeringsportföljen för att nå högre avkastning.

Alternativ 3: Minska placeringarna och minska skulderna

Inriktningen innebär att 5 450 mnkr avyttras i den långsiktiga placeringsportföljen och att Linköpings Stadshus minskar skulderna med 5 450 mnkr. (Beloppet 5 450 Mnkr hänförs till 2008 då Stadshus köpte aktierna i dotterbolagen från Linköpings kommun för samma belopp). Resterande del av den långsiktiga placeringen, ca 2 500 mnkr, behålls av kommunen och placeras för att ge avkastning i form av finansiella intäkter. Förslag till revidering av placeringsriktlinjer behöver arbetas fram och beslutas.

Detta alternativ ger dels lägre räntekostnader som innebär möjlighet till ökad utdelning hos Linköpings Stadshus samt lägre placeringsvolym. Beräkningarna visar att sammantaget skulle denna inriktning (alternativ 3) uppskattas ge ungefär samma intäkter som finns i kommunens budget. Detta alternativ skulle utifrån dagens förutsättningar kunna höja kommunens kreditvärdighet till den högsta värderingen, från AA+ till AAA. Bedömningen av den förändrade värderingen beror främst på att ratinginstitutens bedömning av skulder och tillgångar. Vid värdering bedöms låneskulder till 100 % medan finansiella tillgångar endast värderas till 80 % av marknadsvärdet. Om kommunkoncernens skulder skulle minska skulle troligtvis kommunens rating förändras eftersom ratinginstituten vid bedömning av kommunen ser till hela kommunkoncernens balans- och resultaträkning.

Förslag

Utifrån genomförda analyser och beräkningar förordas alternativ 3, en inriktning där kommunen avvecklar större delen av sina placeringar och Linköpings Stadshus minskar sina skulder. Det bedöms ge följande fördelar:

- Minskad risk
- Ökad förutsägbarhet för budget och planering
- En ökad utdelning från Linköping Stadshus till kommunen då räntekostnaderna minskar och utdelningen kan öka.
- Högsta kreditvärderingen, rating AAA
- Mindre administration och lägre administrativa kostnader (Linköpings Stadshus har i alternativet ca 3 mdr att hantera och kommunen har 3 mdr att placera vilket medför färre antal affärer och mindre administrativt arbete)

Tidplan

Bedömningen är att en förändrad inriktning enligt alternativ 3 (tre) tar 12-18 månader att genomföra. Detta för att sälja av fonder, återbetala lån, stänga ner räntederivat mm.

Detaljplanering av upplägget kommer presenteras för kommunstyrelsen innan verkställighet. Grunden för upplägget är att kommunen efter att ha försålt en del av sina placeringar överför medel till Linköpings Stadshus i form av aktieägartillskott för lösen av lån. Aktieägartillskott kommer göras vid 4-6 tillfällen. Under vissa perioder kommer kommunkoncernens checkkredit behöva utnyttjas för att kunna verkställa alla transaktioner.

För att följa denna process föreslås att återrapport sker till Kommunstyrelsens Strategiska utskott en gång per kvartal och att detta gäller både kommunen Linköpings Stadshus.

Ekonomiska konsekvenser

Under omställningstiden som beräknas till 12-18 månader kan oväntade saker inträffa på den finansiella marknaden vilket kan innebära att framtagna strategier kan behöva omprövas. Möjliga ekonomiska konsekvenser som kan uppstå är både finansiella reavinster och förluster, marknadspåverkan på värden samt oförutsedda händelser inom finansmarknaden under omställningstiden.

För att återbetala lån kommer kommunen behöva överföra kapital till Linköpings Stadshus. Förslaget är att överföra dessa som aktieägartillskott. Utredning avseende bästa alternativ för överföring av kapital till Linköpings Stadshus har gjorts av redovisningskonsult och skattejurist, förslagen från externa parterna är inarbetade i förslaget från kommunledningskontoret. Skriftliga utlåtanden finns som bifogat underlag till skrivelsen.

Kommunala mål

Förslaget stödjer det kommunövergripande målen om en kostnadseffektiv verksamhet och hållbar ekonomi, på kommun och koncernnivå.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Ärendet och föreslagen inriktning bedöms inte ha en direkt påverkan på individer och ett beslut bedöms inte ha direkt påverkan på service eller fördelning av resurser mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Med anledning av att detta har en jämställdhetsanalys inte genomförts.

Samråd

Samtliga politiska partier har erbjudits genomgång av de redovisade förslagen. Avstämningar om hantering av aktieägartillskott och annan finansiell redovisning har gjorts mot externa skattejurister och redovisningskonsulter, synpunkter har inarbetats i Kommunledningsförvaltningens förslag.

Uppföljning och utvärdering

I enlighet med förslag till beslut kommer uppföljning och utvärdering ske löpande till kommunstyrelsens strategiska utskott.

Kommunens finanspolicy kommer under genomförande perioden behöva omprövas.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Paul Håkansson

Beslutet skickas till:
Ekonomistaben
Finanschef, Sofie Moosberg
Linköpings Stadshus